

# FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.

Előfizetési árak:  
**Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.**  
 Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:  
**BILKEI FERENC.**

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.  
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**  
 Egyes számok kaphatók: a Jókai-társaságban.

## Papírgyárt Székesfehérvárnak!\*)

Közlő: **Ereký Károly.**

Székesfehérvár geográfiai fekvésénél fogva hivatott a főváros óriási papírszükségletének fűdőzésére. A forgalmi statisztika szerint Budapest elhasznál évenként körülbelül 150—200 ezer métermázsá papírt, mely papírmennyiséghez Ausztria 120 ezer métermázsá nyomda-papírral négy és fél millió korona értékben járul. Egy nagy székesfehérvári papírgyár egymagában elegendő volna Budapest papírfogyasztását fűdözni s így a magyar irodalmat a külföldi papírgyárosok és töképezésektől függetleníteni.

Az újság- és nyomdapi papír nyers anyaga a fa. Ha egy hektár fenyő-erdőtől évenként kiméletesen csak 4 köbméter fát veszünk ki, a mely fa-mennyiség 1500 kg. papírt képvisel, akkor Budapest évenkénti 200 ezer métermázsá papírszükségletének a fűdőzésére 15 ezer hektár fenyő-erdő tökéletesen elegendő volna. Egy székesfehérvári nyomda- és újságpapír-gyárnak Zala és Veszprém vármegye 17 ezer hektár kiterjedésű túlelvél erdei az idők végtelenségig tudnának anyagot szállítani a számításhoz vett kiméletes erdő-gazdálkodás mellett. Ha csak az a négy és fél millió korona, mely évenként a külföldi papírgyárosainak és erdőtulajdonosainak zsebeibe vándorol, egyetlen egyszer itt maradhatna az országban, mint alapítók, képes volna Zala és Veszprém vármegye fenyveseit úgy megtermékenyíteni, hogy Magyarország minden újság és nyomda-papírszükségletét a maga erejéből tudná fedezni.

A papírgyártásnak a természetében rejlik, hogy nyomda- és újságpapír nagy üzemmél olcsóbban előállítható, mint kicsinyen. A nyomda-papírgyárak gépei vasárnap este 6 órától kezdve szakadatlanul dolgoznak vasárnap reggel 6 óráig s a hetenkénti 12 óras szünet csak épen arra való, hogy a munkások a kisebb előforduló javításokat eszközölhessék. Ilyen express termelésnél természetesen őrvenyre jut a munkamegosztás elve s míg a csiszolt cellulóza gyárak erlők és vízsesékek, addig a papírgyárak a fogyasztó centrumok közelébe húzódnak. A mai gazdasági élet pszichológiája azonban parancsolólag tiltakozik a technikai munka tagoltsága mellett, a vezetés megosztása ellen. Székesfehérvár 67 kilométerre Budapesttől, kitűnő összeköttetésben a Balaton vidéki erdőkkel par excellens hivatott a főváros mint konzumens és a Balaton vidéke mint nyers faanyag-termelő közt a természetes kapcsolatot fenntartani és egységesen vezetni.

A papírtermelés ma két áramlatnak van alávetve: az újságiparolomnak és a papírt feldolgozó iparnak. Mindket áramlat koncentrációra törekszik s a nyers anyagotól kezdve a kész áruig mindent maga dolgozik fel, egységes vezetés mellett.

A napról napra hatalmasodó újságiparolom függetleníti magát idegen részvénytársaságoktól s maga alapít vállalatai számára papírgyárakat. Az amerikai újságiparolom papírvállalatainak mintájára alakult a mult év decemberében egy svéd-dán papírgyár részvénytársaság, a melynek pa-

pirgyára Koppenhágában, csiszolt cellulóza gyárjai az erdők mélyében lesznek. A régi vállalatok a „Gothenburger Húltz“ szerint az újság vállalatoknak ajánlatokat tettek, hogy 29 Öere helyett 22 Öere-ért adják a papír kilóját 5 esztendőig; de nem használt az ajánlat semmit. A másfél év alatt üzembe lépő új svéd-dán papírgyár névleges 29 Öere-ért fogja adni a papírt, de mivel a részvényesek egyuttal az újság vállalatok részvényesei is, a pénz a társaságból ki nem megy s így a papír a magasabb névleges ár ellenére is olcsóbb mint az idegen társaság papírja.

Az újságiparolom kiterjeszkedése a papírgyártásra, kényszerítette a régi vállalatokat a papír ipari megmunkálására. Husz esztendeje keletkezett az az új iparág, de ma már nem akar korlátokat ismerni s azok a gyárak, a melyek eleinte csak papírfeldolgozó gyárak voltak, ma az újság vállalatok mintájára szinten papírgyárakat építenek. Az önálló, papírfeldolgozó ipar gyártó ma papírból hordókat, kocsis és lokomotív kerekeket, transmissiók szijjakait, svédrendszerű papírtéglákat, porcellán utánzatokat, tányért, tálcát, poharat, képramákat, vízvezeték csöveket, tintatartókat, utánzott papírból tárcákat, gyümölcsös kosarokat, kemény és puha kalapokat, szóval minden elképzelhető használati tárgyakat. A fő ipari papírművek azonban a skatulyák, a különféle karton tokok és a pakolás ezertíjű segédesszközei, melyek az itten felsorolt specialitásokkal tetemesen felülmúlják, milliárdszámra árasztják el a világot. Természetes, hogy az ily tömeggyártás termékek vállalatai elhatalmasodnak s kezükbe ragadják a papírgyártást is.

A papír feldolgozó ipar és az újságiparolom vállalatainak kifejlődése egészen az erdő művelésig, a modern gazdasági élet pszichológiájának a következménye és az új ipari vállalatok alapításának ezzel a lélektani törvénnyel számolni kell. Bármikent legyenek is a Balaton-vidéki fenyvesek a papírpárba bevonva, az alapítandó részvénytársaságnak a papírt elhasználó konzumensig nem szabad a vállalaton kívül álló gyáros vagy iparos kezébe jutni hagygni s a székesfehérvári papírgyárak a balatonvidéki erdők urával együttesen kell dolgozniuk.

A hihetetlen nagy összegekkel dolgozó amerikai vállalatoknak sikerült az a lélektani törvény magyarázza meg. Az erdő fáját minden idegen érdektől függetlenül annyira feldolgozni, hogy a konzumens újságot olvashasson rola vagy teát, cukrot pakolhasson be, ez az amerikai részvénytársaságok alaptörvénye és ezzel gyozik le ők a világot. A Great Northern Paper Company Millinocketben 6 modern papírgéppel gyárt újság-vállalatai számára nyomdapi papírt. A vállalat nagy-szerű berendezése a világot kelemelenségetől függetlenül dolgozik, pedig még 10 esztendeje Amerikának alig volt papírpara. Amerika fenyvesei még 10 esztendeje Angliának szállítottak a csiszolt cellulózát s onnet drága pénzen mint kész papírt hozták vissza. A Jankeenek nem tettett ez a függés, elkezdett „dolgozni“ s mai papírgyártása megreszketteti a világot. Angliában 20% olcsóbb az amerikai, mint az angol nyomdapi papír, s dacára, hogy a Yankee invázió vammal és fuvarral megdrágított papírral é London piacára, legyőzi az angol papírt és hogy a többi Európa a Yankeeek kiméletére szinten ne számíthasson, az ismert nevű amerikai milliomos Morgan, 130 millió koronával Részvénytársaságot alapított, melynek 150 ezer hektár fenyveserdő áll rendelkezésére. Az erdőkben szétszórt csiszolt cellulóza

gyárakból a Portsmouthi (Neu Hampshire) papírgyártelepre koncentráldók minden nyers anyag s itt, — a két amerikai technikai — director elbeszélése szerint, a kik itt jártak tanulmányuton — 12 ezer gözlerővel — 250—500 Tonna papírt fognak naponként termelni.

Az amerikai nyomdapi papír s sikerei és új erőfeszítései mögött nem marad vissza a papírt feldolgozó ipar sem. Az idén januárban nyílt meg a „Neu York National Folding Bot and Paper Co“ (Neu Yorki nemzeti rendős papírskatulya és papír társaság) export irodája Londonban, a mely hivatott az amerikai apró skatulyák milliárdjaival Európa piacát előzönten. Ez a társaság millió számba gyártja azokat az apró papírskatulyákat, melyek különösen a thea, kávé és kakaó kereskedésekből ismeretesek. Más amerikai társaságok ismét egyéb tömeg gyártási cikkeket hoznak be Európába, de oly tömegekben, hogy Európa papírtermelő erőt tényleg veszélyeztetik.

Ilyen eredményekre vezetett Amerikában a gazdasági élet törvényeinek megismerése és gyors kihasználása. A Balaton vidék erdőgazdáinak s az újság vállalatokkal egyesült székesfehérvári papírgyárnak amerikai módon kell „dolgozniuk,\* úgy hogy a részvényes a saját fájától készült papírosan lássa saját politikai elveit és hogy a karácsonyest fáját ugyanaz az erdő adja, mint a karácsonyest papírtégláit. Az egyszerűen élő fogyasztó és termelő illyenmü véd és daczövet-sege már magában is megtámadhatlan, de másrésztől meg alkalmasabb idő sohasem volt még egy hatalmas fehérvári papírpap megállapítására, mint a mostani. Az az egy ellen-argumentum, hogy a magyar ipar mindaddig ki nem fejlődött, míg a vámsorompók be nem élékölnek Magyarországot és Ausztria tagjai közé s mindaddig varni kell, míg nem a külföld mérnökei és töképezesei kényseríthetők lesznek majd magyar ipar alapítására, boldog beszéd, melynek semmi alapja nincs.

A közös vami területt mellett a magyar ipar visszamaradásának oka inkább a vállalkozó szellemű műszaki kar hiánya.

Ausztria ipara semmieség a nyugat iparához képest s Ausztria modern ipara csak most fejlődik, éppen úgy, mint a többi államoké. Miért nem fejlődik mindezekkel parallel a magyar ipar is? Mert hiányzik a vállalkozó szellemű műszaki kar.

A világpár óriási vállalatai ma az első rendű emberi szükségletek körül csoportosulnak s így egész új iparágak keletkeznek, melyek a mi közös vami területünkön egyáltalán nem léteznek. Miért nem alapít hát Magyarországot ilyen osztrák verseny nélküli iparvállalatokat? Mert hiányzik a vállalkozó szellemű műszaki kar.

A mai modern osztrák nagyipar, pár excellence osztrák képviselői 30—35 esztendeje mind fiatal mérnökök, specialisták voltak, kik *löke nélkül*, munkájukkal alapítottak meg gyáraikat és ezek fejlődtek ki hatalmas részvénytársaságá. Miért nincs ez hasonlóan Magyarországon? Mert hiányzik a vállalkozó szellemű műszaki kar.

Ausztria régi iparának vállalatai új gépeket vásárolnak, melyeknek munkabírása 5—600-or akkora, mint a régi gépeké. Miért nem alakul át Magyarország meglevő ipara hasonlóképen, miért tanul a magyar mindent csak osztrák gyárosoktól, s miért nem hozzák be a magyar gyárosok Amerika és Anglia új találmányait korábban, mint az osztrák gyárosok? Ismét, mert hiányzik a vállalkozó szellemű műszaki kar.

Magyarországot nagy tudományú gépészmérnöki karának erőgep ipara versenyez Ausztriával,

\*) Ereký Károly okl. gépészmérnök cikkére felhívjuk az illetékes körök és érdeklődők figyelmét. A fiatal mérnök közű, iskoláit Székesfehérvárott végezte, a műgyegyetemet Budapestben hallgatta. Már mint fiatal technikus több budapesti lapban dolgozott, európai műveltségre tett szert, tanulmányainak befejezésével Bécsben nyitott önálló irodát.  
 Dunántúli lapjársainkat kérjük a közlemény átvételére.

**Mai lapunk 4 oldal.**

## UJDONSÁGOK.

sőt Németországgal is. Nagy magyar ipar csak akkor lesz, ha a magyar gépészmérnöki kar az ipar minden ágában oly jeles tagokat fog számolni, mint ma a motor-iparban. Ekkor önként át fog esni az ipari szupremácia a természeti kincsekben gazdag és politikailag homogén Magyarországra még a közös vámterület mellett is. A vámterület közössége tehát csak azokban az iparágakban lehetne akadály, — melyekben Ausztria ipara a világgiacon is uralkodnék, ilyen iparág azonban nincs és így tényleg itt az idő egyszer már Magyarország számára ipart teremteni.

A mostaniaknál jobb konjunkturák még nem voltak sohasem egy székesfehérvári papírgyár alapításához.

Anglia és Németország papírpara megtanorodott az amerikai és svéd erdők nyomása alatt. Dinges, a német papírgyárosok berlini egyesületének titkára, az idén megjelent munkájában a papírvámokról, elírhatja a német papírpapírt fénykorát, mert a dolog természete szerint a papírgyártás zöme a fatermelő országokra megy át. Ha a balatonvidéki erdőkben a kritikus időben, mialatt a világ papírtermelő erőinek súlypontja új alapokra helyezkedik, sikerülne a papírpara belevinni, akkor a Dunántul sokat nyerne ipari tekintetben a szomszédos ausztriai tartományokkal szemben. Ha azonban kicsinyes okok ezt a vállalatot meghiúsítanák, bizonytalan, hogy lesz-e még egyszer oly kedvező alkalom az erdők értékesítésére, mint a mostani s kérdés, hogy nem szólnának-e meg a francia, a német, angol vagy amerikai papírpapírt érdekelben menyörgés-szerű robajjal már a jövő esztendőben az orosz erdők lehulló fatörzsei.

A papírgyártás még soha el sem képzelte kifejlődése a XIX. században példátlanul áll a termelés történetében. 1800-ban 60 ezer tonna papírt termelt a világ, 1900-ban 6 millió tonnát és a termelés még napról-napra nő. A papírgyártás gépeinek fejlődése nem akar határt ismerni. Az első papírgépek 1 és másfél méternyi szélességű szitái 5—10 méter per centinál sebességgel dolgoztak, míg a mai 3—4 méter széles sziták 120—150 méter per centinál sebességgel szaladnak, úgy, hogy 24 óra alatt 100 hektár földet tudnak egy papírgép termelnie papírral betakarni. Ily gépekkel küzd a modern papírpar, a régi gépek ellen s itt az oka, hogy a folyton növekedő papír szükséglet ellenére is a legtöbb régi papírgyár kényeszerűl üzemét beszűntetné.

Egy székesfehérvári papírgyár kitűnő új gépekkel, modern munka-rendszerrel és törhetetlen kereskedői energiával, a Dunántul fenyes erdeire támaszkodva, könnyen fedezhetné Budapest papír szükségletét.

Mikor székesfehérvári gymnazista koromban említeni hallottam, hogy Budapest közlése elnyomja Székesfehérvárt, akkor érelődött meg agyamban az az eszme, hogy a főváros és Székesfehérvár egymásra végtelen jótékony hatással lehetnének, ha Székesfehérvár természeti előnye alapján Budapest számára valamit termelni tudna. Gyermekkorom eszméjét most egy székesfehérvári papírgyár létesítésével megvalósíthatnám. A világ, Magyarország és Budapest papírfogyasztásának mindinkább növekedő méretei, a papírtermelő faktoroknak az erdők felé való gravitálása és a papírgyártás új gépeinek a régiek fölött való óriási előnye oly konjunkturákat nyújtanak, hogy az idő teljesen megérett egy dunántuli papírpapír részvény-társaság megalapítására, melynek egyik hatalmas papírgyára Székesfehérvártól birhatná székhelyét.

Tudásomat, fiatal energiámat és ambíciómat rendelkezésére bocsájtom diákéletem kedves emlékeztető városának s remélem, hogy Székesfehérvár urai megfontolják az itt elmondottakat. Mikor a dunántuli papírpapír részvénytársaság érdekében a sajtó terén először Fehérvártól léptem fel, az a gondolat vezérelt, hogy Székesfehérvár urai körében egy fehérvári papírgyár eszméje visszhangra találand s a történelmi nevezetességű koronázó város tradícióhoz híven, leghamarabb csoportosul a vezéreszme körül, hogy Székesfehérvár iparának emelésével, az ország iparát is emeljük és hogy egy nemzeti munka megkezdése — Magyarország mezőgazdaságán nyugvó modern ipari termelésért — Székesfehérvártól induljon ki, ezzel a jelszóval:

*Papírgyártat Székesfehérvárnak!*

— **József-napja.** Kedvetlenül, komoran, könynyes szemmel köszöntött be József napja. A hivatalos tavasz ugyan még csak e hó 21-én este 8 óra 15 perckor veszi kezdetét, mivel akkor lép a nap a kos jegyébe, a népies csillagászat szerint azonban a tavasz ma virul fel szent József ünnepén. Most ugyan még erősen küzd a tavasz a téllal, most még a mosolygó lék eget vajmi gyakran borítják ölmös, nehéz, szürke fellegek s a langyos, virágébresztő tavasz szellőt hamarsan legyűrük a metsző hideg bőjti szelek, de a nap tüze napról-napra nyer melegben és fényben. Itt az ibolyanyílás, a rügybontás ideje, itt van szent József napja, itt a tavasz.

Szent József az ácsok patrónusa, s a szeminarium templom védőszentje. Ünnepi istentisztelet volt e templomban ma reggel, az ünnepi szent-beszédet Reichardt Tamás theol. tanár, tanulmányfelügyelő tartotta.

A palotavárosi *kath. főiskör* is védőszent-jét tiszteli szent Józsefben, épen ezért *Szoborics* Jenő apátkanonok hálaadó misét mondott, melyen a kör tagjai szép számmal jelentek meg.

A városházán *Havr-nek* József polgármestert ünnepelték. A tisztikar testületileg tisztelgett s számosan üdvözölték a polgárság előkelői közül a város első polgárát.

— **Személyi hír.** *Jablánszky* Sándor altábornagy, a m. kir. csendőrség országos felügyelője tegnap városunkba érkezett s a helybeli csendőrség felett részletes szemlét tartott.

— **Bóné Géza emlékezete.** Szép emlékkönyv színhelye volt tegnap a helybeli ev. ref. templom. Az egykori vármegyei alispánnak, közigazgatási bírónak, a dunántuli egyházkerület segédgondnokának, a mezőföldi egyházmegye gondnokának emléket ünnepelték. Az ünnepség, melyen az elhunytak özvegye s gyermekei is jelen voltak, gyásztisztviszlettel kezdődött, melyet Szűts Dezső eszajghi lelkész tartott a mezőföldi egyház-megye tanítói énekkarának közreműködésével. Ezután Szűts Dezső lelkész emlékbeszédet mondott, jellemezvén az elhunytat s az egyház érdekében kifejtett tevékenységét. A templomi ünnepély után Laczkovits Béla vendéglőjében bankett volt, melyről d. u. 5 óra tájban oszlott szét a közönség.

— **Március 15. a kath. Legényegylet** szindarabball egybekötött előadásal ünnepelte meg március idusát. Joachim Alajos „Magas politika” című jó ízű darabja került előadásra, a mely az iparosnak a politikába való avatkozását és felsülését rajzolja pompás humorral. A közönség élvezte a jó előadást, különösen Bader Juliska szereplését, a ki ugyancsak ügyesen mutatta be, hogy kár volna a becületes, mindenki által tisztelt iparosné helyzetét bármi csinált nagysággal felcsorélni. Herman József szintén jól megállta helyét a mester szerepében, ügyesen advan az okoskodó, egy kisse hiú iparost, de a ki végre is belátja, hogy a maga szakmájában érheti legtöbb becület. Legtöbb mosolyt azonban Igari Béla játéka kellett a zsidó hálás szerepében. Már maga a maszkírozás kacagató volt, előadása pedig semmi kívánni valót nem hagyott hátra. Hádén János szintén derékasan megfelelt a szerelmes iparoslegény szerepének.

A színelőadás után hazatias költemények szavalása következett, melyben ismét kellemesen lepte meg a közönséget *Báder* Juliska Inczdy László mélyérzésű költeményének a „Nővér”-nek szavalásával, a melyet minden részletben nagy hatással adott elő. *Scabadi* József a „Talpra magyar”-t szavalata emelkedett pathosszal, *Hádén* János, valamint *Huszárd* Géza szintén kiérdemelték a mcség éljéneket.

Az előadás után *Bikei* Ferenc az egylet m. elnöke emlékeztet meg a márciusi ünnep jelentőségéről. Az ifjúsághoz intézett beszéde, melyben a hazához való hűséget hangsúlyozta, szinte önkéntelenül hozta magával, hogy a szociáldemokraták vasárnapi szégyenletes szerepléséről is megemlékezze, azokról, a kik egyaránt kolompas szava után nem állottak szégyenleni a nemzeti lobogó épen a szabadság magasztos ünnepén. Menjenek az olyanok Amerikába, a hol érvényben van az ujmodi szabadság. De persze ott dolgozni

kellene és nem akadna bolond, a ki butításért és a világbaurdítózásért pénzzel látná el a szájhősöket.

— **A szabadság ünnepe a vidéken.** A *duna-Adonyi „Kath. népkör”* csendben, de annál nagyobb bensőséggel ünnepelte meg március idusát. Szépen sikerült felolvasó estélyt rendezett az 55 éves évfordulón a kör tagjainak élénk részvétele mellett. Az alkalmi beszédben *Csongédy* Gyula elnök vázolta a nap jelentőségét. Nagyhatású beszéde után felolvasta a pozsonyi orsz. kath. sajtót támogató egylet egyik röpiratát: *Tudósítsunk magunkon!* (A sajtó tartalma jó és rossz irányban.) Ezután *Takács* Margit Pethő „Az áruló” és *Schramm* Teréz tanítónő *Vörösmarty* „Mese a rózsabimbóról” c. költeményét szavalta el szép sikerrel. Végül *Veni* Ilonka Várady „Akácvirágok” c. melodramáját adta elő Róth János főtanító harmónium kísérete mellett.

A *duna-Adonyi „kath. polgári kör”* is ünnepelt e napon. Dr. *Nádasdecker* Alajos káplán „Személynyek a külországi egyházellenes sajtó hazugságaiából” c. felolvasásával mindvégig lekötötte a közönség figyelmét, majd *Burdók* Endre tanító szintén érdekesítő értekezést tartott „A cenzúra és a magyar sajtó” címen. Mindkét felolvasást a polgárság nagy tetszéssel fogadta.

A *duna-Adonyi kassza* is méltó módon ünnepelte meg a szabadság ebredésének évfordulóját. Az ünnepi beszéd után, melyet dr. *Borsáczky* Ferenc járásbíró mondott, alkalmi költeményeket szavaltak. A hazatias ünnepélyt társasvacsora követte, mely kitűnő hangulatban még éjjel után is együtt tartotta az ünneplőket.

*Káló* községben a polgárság együtt ünnepelt. Délelőtt az ev. ref. templomban istentisztelet volt, melynek folyamán *Szics* Lajos ev. ref. s. lelkész emlékeztet meg a nap jelentőségéről. Este faklyásmenet és tűzijáték volt, melyet megelőzőleg *Rádnics* Imre plebános a község háza előtt ragadta el a közönséget nagy hatást keltő beszédevel. Az ünnepélyt társasvacsora fejezte be.

A *bicskei* polgárság ünnepélyének *Gyupay* Pál földbirtokos hatalmas, gondolatokban gazdag beszéde volt a fénypontja. Este társasvacsora volt, melyet a dalárda énekszámai fűszereztek.

— **Pénzes Imre** vár. bizottsági tag egy hét óta súlyos betegesen fekszik, nagyfokú tüdőgyulladásban. Állapota állandóan aggasztó, de orvosai reménylik már, hogy rövid idő múlva jobbra fordul.

— **Mária-szobor a szőlőhegyen.** A Mária-kultusz mindig kedves volt a magyar előtt, mert hisz Jézus Krisztus anyja egy ezredév óta Nagyszonyra a keresztény Magyarországnak. Ezért nem is szorul külön dicseretre özv. *Schnitzer* Nándorné urnó nemcs elhatározása, melynek eredménye leendő egy a szőlőhegyen, az ugynevezett turószászi dűlőben felállítandó Szűz Mária szobor. A Mária-tisztelők közadakozásából fogja hirdetni e szobor, hogy a magyar nemzet Székesfehérvár szab. kir. keresztény polgársága életének ezer év után is Mária a reménység csillaga. Bár a gyűjtőiket csak a napokban bocsájtanak ki, máris akadt áldozatos lélek, a ki szívet a jóügy szolgálatába állta, *Scabó* András zölfa-utcai lakos ugyanis a saját szőlőtelekéből ajánlotta fel a szükséges területet. A példa vonz s nem ok nélkül hisszük, hogy néhány nap múlva együtt lesz az összeg, mely a terv kivételéhez szükséges. Kiki a saját anyagi erejéhez mérten járuljon az áldozat oltárához. Adományokat lapunk szerkesztősége is elfogad s azt illetékes helyre juttatja.

— **A székesfehérvári zenekedvelő egyesület** március hó 22-en d. e. 11 órakor a városház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya: A zene-egyleti alapszabályok módosítása.

— **A székesfehérvári ipartestület** f. 1903. évi március hó 29-en d. e. 10 órakor a városház nagytermében rendes évi közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki jelentés az ipartestület múlt évi működéséről. 2. A számvévek által betérjesztett 1902. évi pénztári számadása, ugy a testület évi mérlegének megvizsgálása s a felmentvény megadása. 3. Az ipartestület 1903. évi költségvetésének megállapítása. 4. Az alapszabályok 14. §-a értelmében kilépő előjárásági tagok választása. 5. Három számvévi választása. 6. Jegyző jelentése a székesfehérvári ipartestület

kebelébe tartozó: aggság, baleset által elszegényedett és nyomorban sanyálódó iparosok, úgy a szegénység és nyomorban elhalt iparosok gyámoltalanul maradt árva részére megalkotott segélypénztár tárgyában. 7. Az előjáróság jelentése az 1891. évi XIV. t. c. értelmében 36 kiküldött választása. 8. Esetleg beadandó indítványok tárgyalása, melyek azonban az alapszabályok 12. §-a értelmében csak az esetben vétetnek a közgyűlésen tanácskozási alá, ha 20 tag aláírásával legalább három nappal a közgyűlés napja előtt az előjárósághoz beadattak. Figyelmeztetés! Az alapszabályok 8-ik §-a értelmében minden tagnak jogában áll: a) „a testület gyűlésein személyesen, szóval és szavazattal részt venni. — Szavazási jog másra át nem ruházható. — Kiskorúak e jogokat testületi tag meghatalmazása által gyakorolják olyformán, hogy egy-egy tag a magáé mellett még egy szavazatot gyakorolhat.“

— **A belvárosi kath. kör** a márciusi nagy napok emlékét nem szombaton, mint legutóbb írtuk, hanem vasárnap azaz f. hó 22-én ünnepli meg. Az ünnepi beszédet *Bilkei Ferenc*, lapunk felelős szerkesztője tartja.

— **A mi sajtópörünk.** Olvasóink ismerik azt a pert, a melyet Lurja Aladár dr. a Sz. és V. szerkesztője indított lapunk, illetőleg Mészáros István csurgói káplán ellen. Eszébe jutott ugyanis a múlt nyáron, hogy a csurgói hívek nem mennek rendesen a templomba és litánia helyett kugliznak. „A hívek ájtatoságának eme megzavarását annyira a szívére vette, hogy éles támadást intézett Mészáros István káplán ellen. Mészáros erre azt felelte, hogy Lurja állításai hazugságok és ragalmak. Lurja ur ezt sértesnek vette es beporolte Mészáros Istvánt is, a Fejérmegyei Napló szerkesztőjét is. Azóta vezércikkben is, egyebekben is elzengte már hogy „kénytelenített bennünket a vádlottak padjára ülteteni“ (a saját külön nyelvtana szerinti stílyzálás.) Mi nekünk nem nagyon volt kedvünk megjedni ettől a rettenetes fenyegetéstől, mert láttuk a lólabát, hogy itt tulajdonképen egy szatócs (a kinek körülusait megzavarta a ker. fogyasztási szövetkezet) és egy buzgó fiatal pap harcáról van szó. Nyugodtan vártuk tehát a fejleményeket. A tárgyalás hélfőn folyt le és pedig Lurja dr. úrra (egyszersmind a szerencsétlen fuvulások szakgyeletének választmányi tagja) kellemetlen fordulat. Mert ő, a ki vezércikkben hirdette mindenkinek, hogy „kénytelenített bennünket a büfnyétől bíróság vádlottainak padjára ülteteni“, most a vádlottak padjára került. A bíróság helyt adott ugyanis Mészáros István kérelmének, hogy Lurja dr. ur (egyszersmind a szerencsétlen fuvulások szakgyeletének választmányi tagja) bizonyítsa be, igaz-e az a támadás, a melyet a csurgói káplán személye es működése ellen indított? Tehát tessék most bizonyítani, hogy kinek van igaza? Lurjának-e (egyszersmind a szerencsétlen fuvulások szakgyeletének választmányi tagja) vagy Mészáros Istvánnak? A csurgói káplán mellett kész tanuskodni az egész község, a katolikusok és kalvinisták egyaránt, hogy kötelességét mindig híven teljesítette s a spenótlap támadásai nem igazságon alapulnak. Így tehát változott a szerep s *Lurja dr. ur* (egyszersmind a szerencsétlen fuvulások szakgyeletének választmányi tagja) a *vádottak padjára kénytelenített ülni*. Kiváncsiak vagyunk most, hogy kit hoz be maga mellett tanuskak a csurgói lakosok ellenében? Szóval a dolog csak most lesz igazán érdekes, mi pedig kíváncsian várjuk a további fejleményeket.

— **A magyarországi kath. egyesületek orsz. szövetségének iródájában (Budapest, IV. Molnár-utca II.) kapható:**

1. **A magyar katolikusok második orsz. kath. nagygyűlése Budapesten, 1901. nov. 4—7. Sajtó alá rendezte: Gyürky Odón. 278 I. Ára 2 korona.**

Ugyanitt kapható továbbá:

2. **A katolikus egyesületek orsz. kongresszusa 1896-ban. Sajtó alá rendezte: Gyürky Odón. Ára 2 korona.**

3. **A magyar katolikusok első orsz. kath. nagygyűlése Budapesten, 1900. aug. 17—20. Ára 2 korona.**

A múlt évben tartott harmadik orsz. kath. nagygyűlés munkálatai március hó folyamán fogtak megjelenni s 2 koronáért megrendelhető ugyancsak az orsz. szövetség iródájában.

— **Adomány és köszönet.** A „Székesfehérvári takarékpénztár“ a székesfehérvári iparos ifjúság önképzőköreinek harminc koronát volt szíves adományozni. Ezért ez uton is halás köszönetet mond az *elnökség*.

— **A szeretet munkája.** Köveítésre méltó példakép tesztünk enlítték egy igazan keresztény szeretetre való cselekedetéről. *Zörgő János* ev. ref. vallásu beres, alsóiczkolai lakos ugyancsak ref. vallásu feleségével, Molnár Juliánával egyetértőleg magukhoz vették *Kaciska* István ref. vallásu beres, d-udonyi lakos árva, maradt, serdületlen gyermekeit: Rózát és Janost. A keresztény család nemes nagylelkűségéről tesz tanúságot az irgalmasság illetén gyakorlása. Az igaz szeretet munkája ez, melynek jutalmát attól kapják, a kinek nevében cselekedtek!

— **Államsegély a szinigazgatónak.** *Kunhegyi* Miklós szinigazgató iparkodik kiaknázni a maga csödbe jutott helyzetét. *Ezer* korona államsegélyt kért s mert csak ötszázat kapott, a másik ötszázat is iparkodik kicsikarni. A főispán utján ismét a kormányhoz fordult segélyért s mint halljuk, a főispánnal a polgármester is pártfogásába vette az ügyet, úgy fogva fel a helyzetet, hogy bár a szinigazgató a *saját hibája folytán került a kritikus helyzetbe*, megis hogy fizetési kötelezettségének a társulat tagjaival szemben eleget tehessen, javaslatba hozza a kért segély kiutalását. Azt hisszük, hogy a polgármester, mint a szinügyi bizottság elnöke rajta lesz, hogy jövőre Kunhegyi ne lépesse át a színház küszöbét. Egyebkent is a bizottság Kunhegyit kötelezte igazgatói engedélyének bemutatására. Kunhegyi ezt a záros határidőül kitűzött 8 nap alatt nem tette meg, tehát könnyű a bizottság helyzete. E tárgyban a szinügyi bizottság penteken tartandó ülésén dönt. A holnapj ülésre Kunhegyi szinigazgatót ismét becsalták. Utón-utófejen beszlik ugyanis, hogy Kunhegyi nem hajlandó jövőre is (telkeresni városunkat, tagjait szelnek ereszt. Valóban örvendetes volna városunkra nézve ez az elhatározás, melynek érteket azonban csökkenti az a körülmény, hogy Kunhegyi az igazgatói engedély bemutatására kitűzött 8 napi határidő meghosszabítását kéri.

— **Szilágyi-reminiszcenciák.** A Sturm-banketten se vége se hossza nem volt a sok remniszcianak. Ott mondták el a következő historiat is:

— Szilágyi Dezso igazságügyi miniszter korában valami félhívatásos megrendo dolgot magyarzagott Sturm Albertnek, a ki a szaggatott előadást nyomban igen tetszetos formába ontotta. A sikerült kommunikát azután csekkkel a szavakkal nyújtotta át Szilágyinak:

— Megis csak nagyobb dolog valamit jól megírni, kegyelmes uram, mint egyszerűen emunodani!

— Nohat ebből is meglátszik, hogy maga zsidó — mondul tea Szilágyi.

— Miért? — kérdi Sturm megutközve.

— Hat azért — fakadt ki Szilágyi — mert szentelen; a mire Sturm így válaszolt:

— Kegycimes uram meg viszont meglátszik, hogy református.

— Miért? — kerdezi most Szilágyi.

— Azért — vag szilágyi Sturm — mert láladatlan.

— **A titokzatos idegen.** Tegnap délelőtt egy látódos, hogy jelent meg a polgármesternek s eloadta, hogy *Jammitzky* Jenő miniszteri osztálytanácsos özvegye, utazás közben elvesztette a pénztárcáját s ezért fordul bizalommal a hatóság-hoz, utiköltséget kér Veszpremben. A polgármester adott is 3 koronát az özvegynek, a ki most már a főkapitánytól próbált szerencsét. A nélkül, hogy említette volna a polgármesteri segélyt, őt is emondta a mondkáját, de rajtaszertelt. *Simon Sándor* érdeklődött a látódos hölgy iránt s *Budapestről* kapott értesülés szerint *Jammitzky* tényleg özvegy, férjétől azonban 12 évig elvalva élt s a zülles utján van. Utának indított *Veszprém felé*.

— **Öngyilkos-jelölt.** *Ebel* Ferenc duna-ado-nyi lakos átmulatott eleteben sok jó napot, meg több éjjelt, úgy hogy lassankint kifogyott a pénz is, elfogyott a becsület is s ő maga fokról-fokra mélyebben sülyedt. Megérte a szabadság felvirradásának emléknepét, aztán gondolt egy merészet és nagyot, szerzett egy közelet s miután a szíverősítőtől eleget szedett magába, elhatározta, hogy felkötö magát. Szerencséjére egynehány iskolásfiu meglátta a szerencsétlen öngyilkos-jelölt készülődéséit, lármát csaptak, mire ő is elővette a jobbik esztét és lemondott ördögi szándékáról. Apró serdületlen gyermekeit kimélte ezáltal meg a szegénytől és a legnagyobb nyomorba jutástól.

— **Tolvaj mindenes.** *Ferencki János* lapás-gyarmati illetőségű mindenes miután végigkérgette a várost, *Simon János* Purger-malmi bér-lőhöz került. Bement tegnap délután *Simon* lakására s mert nem látott odabenn senkit sem,

hamarosan magához vett egy ezüst órát láncostul s mint a ki jól végezte dolgát, távozott. Ekkor vették észre, hogy a szobából ment ki s csak-hamar az óra hiánya is feltűnt. Utána iramodtak, *Ferencki* is futásnak eredt, de mégis üldözői kezébe került. Az óra már nem volt nála, de megtalálták az uton. *Ferencki* ugyanis látván a vesztélyt, eldobta az órát. A lopás tényét tagadja.

— **Mindenki tudja**, hogy a *Mauthner*-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerü magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. — Szóval a *Mauthner*-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

## A tóvárosi Szent Imréről nevezett óvoda

### TITKÁRI JELENTÉSE

az 1902-ik évről.

Ira és felolvasta: *Geiszt Mária*.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Először van szerencsém e helyről szólani, hogy mint a székhérvári tóvárosi szt.-Imre hercegről címzett r. k. óvoda-egyesület titkára az 1902-iki év eseményeiről beszámoljak.

Buzgó előzőm *Tóth Ferenc* ur *Bpestre* választatván meg tanítónak, nygs. és főt. *Alaghy Dezso* elnök ur 1902. júl. 27-én tartott választmányi ülésünkől kifolyólag csekélységet bízta meg a titkári teendők vezetésével.

Első teendőm volt a már elrendezett aktákat, iratokat átnezni, a törzskönyvet megvizsgálni. E munkámban megtanultam azt, hogy mikép lehet szívjósággal párosult erélyvel, nemes kitartással s kelő szakavatottsággal úgy szólni a semmiből egy egyesület felvirágoztatni és létét biztosítani. Nem akarom én e helyütt az egyesület 11 éves múltját, egész életét vázolni; megteffér azt már jelesebb elődeim, de örömmel konstalatom ma már, hogy azok a remények és tervezgetések, melyek a sok jejjzőkötényben végig-vonultnak, immár a megvalósulás stádiumába jutottak.

Hogy kik voltak e nagy munka utóffói, azt mélyen t. Közgyűlés, mindnyájan tudjuk, kik az egylet belételebe némi betekintést szerztünk.

Első helyen kell említenem nygs. és főt. elnök urunkat, kinek érdemei e téren elvülhetlenek. Az ő mély tudásával s fáradságot nem ismerő lángbuzgalomával az egyleti élet szilárd alapját mevetette.

Nem kis érdeme van egyesületünk fellendítésében tek. *Kováts Alajos* főfelügyelő urnak is, ki már igen sok esetben adta bizonyítékát lankadatlan ügyszeretetének és nemesszívűségének. Mint örvendetes eseményt említhetem fel továbbá, hogy mlts. és ft. dr. *Városv Gyula* m. püspök ur a lefolyt évben 80 kor.-val egyesületünk alapító tagjai sorába lépett. A nemes tett önmagát dicséri, melyért a fenékű szellemű, nemesszívű s annyi áldozatra kész főpásztorunk hirlapig tolmácsoltam az egyesület haláját s melyet e helyt megjíjtok. Mídom egyrészt örömmel es hódoló tisztelettel üdvözöljük ő méltóságát mint új főpásztorunkat, másrészt alázattal kérjük őt, miszerint kegyes jóindulatával egyesületünket továbbra is megajándékozni méltóztassék.

A mint a nyomtatott meghívó füzetekéből kitétni, egyesületünk ő méltóságával 36 alapító tagot számlál. A rendes tagok száma 120. Pártoló tag van 41. E számok alig elégithetnek ki bennünket, mert az előző évi névsor 129 rendes és 41 pártoló tagot tüntet fel. Három rendes tag meghalt, 7 elköltözött és 4 töröltetését kérte. Ha a törzskönyvet nézzük, elszomorodik szívünk, latva a sok kiörlött tagot. Nem tudom mi az oka? De legyünk résen, nyissuk ki ajkunkat kérő szóra, fogogtassunk mindentüvé új tagokért a külépettek helyébe. Lelkesítsen bennünket a tudat, hogy egy oly ügyet szolgálunk, melyért száz meg száz ártatlan gyermeki lélek hő imája száll fel a magasba áldást könyörögve le azokra, kik testiépőket biztosították, s nekik a ker. kath. nevelés alapját megvetni iparkodtak.

Van szerencsém bemutatni *Laufenauer Ferenc* egyesületi pénztáros urnak 1902-ik évi zár-számadását, mely szerint az 1901. évi pénztári maradvány 15405/39 kor. Az 1902-ik évi bevétel

volt 2207/28 kor. a maradvánnyal együtt 17612.67 kor. Az 1902-iki kiadás 1965-90 kor. marad tehát készpénz mint egyenleg 15646/77 kor. A szaporulat 1901-hez képest 554/46 kor.

Ezen szaporodást a következő adományok mozdították elő: A karácsonyfára gyűjtött 5 íven 74-10 kor. Városi segély 600 kor. Kegyadományok 249/72 kor., 80 kor. alapító tagsági díj. Fogadják a nemeslelkű jötevők az egyesület legáltalásabb köszönetét.

Van szerencsém m. t. közgyűlés Tremkó Ferenc és Imrich Viktor számvizsgáló urak jelentését bemutatni, mely szerint Laufenauer Ferenc pénztáros ur számadásait és a pénztári állományt megvizsgálván, azt a legnagyobb rendben találták s neki a felmentvényt megadni javasolják.

Tisztelettel bemutatom az 1903-ik évi költészetét, mely szerint előre látott bevételnek 1820 kor. és ugyanannyi kiadás van felvéve. Ezek után van szerencsém bemutatni az 1902. év jegyzőkönyveit. Az évi rendes közgyűlés ápr. 6-án tartott meg, ezenkívül tartottunk 1 rend. közgyűlést s 3 választmányi ülést. A *dec. 4-én tartott közgyűlésen* nyert befejezést a város által ajándékozott s ovoda építésére szánt teleknek sokat megvitattott ügye. Az erre vonatkozó jökönyvi határozatot szörszerint a következőkben adom: A székesfejvári Tővárosi szt. Imre hercegről címzett r. k. kisdödő-egyesület mai napon tartott közgyűlésben elhatározta, hogy a Székesfejvár szab. kir. város 1902. évi febr. 24-én tartott közgyűlésének 58 3534 sz. a. kelt határozatával neki ajándékozott, a szefehérvári 4200. sz. betétben + 41 sor 1406 2 hozs. bevezetett 315 □ öl területű telket ovodaépítésre ingyen ajándékol elfogadják és megbizta Alaghy Dezső elnököt, dr. Fanta Adolf és Kováts István vál. tagokat, hogy az erről készült, egész terjedelmében felolvasott ajándékozási szerződést a kisdödő egyesület képviselőiben írják alá, és az ajándékozott telket a szerződés értelmében vegyék birtokba.

A mint halani méltóztattak, a telék megnyerése által egy óriási lépéssel haladtunk előre s ha a szükséges pénzüsszeggel rendelkezünk, az építésnek a jó Isten segítségével mi sem állja útját. Hogy mily kivánatos és mennyire szükséges az új ovoda mielőbbi felépítése, csak azok tudják, kik a mostani alacsony, szűk, dohos levegőjű, a célnak s követelményeknek meg nem felelő, s közegészségügyi szempontból is kifogás alá eső helyiségben megfordultak. Adja Isten, hogy közös óhajunk mielőbb teljesüljön.

Áttérve az óvónő deterjeztett kimutatására jelenthetem, hogy az 1902-ik évben beiratkozott 85 ha gyermek. Ezek közül 49 fiú és 36 leány. Vallásra nézve rom. kath. 50, ev. ref. 25, izr. 10. Egyben jelentem, hogy óvodánk a Jelfolyt évben 2-szer volt bezárva ragályos betegség miatt. Első ízben ápr. 5-10-ig, második ízben dec. 18-tól 1903-ik év jan. 6-ig bezárólóg.

A karácsony bójtjére tervezett szokásos karácsonyfa felállításal egybekötött ünnepély tehát a vörheny miatt elmaradt. Hogy a gyermekek vezetése és oktatása minő eredménnyel történik, azt nem csekélységem van hivata megítélni. Hivatottabbak erre a t. szűlők, a közvetlen fellettes hatóság s azon tagok, kik ismerik derék ovónónk odaadó hivatásszeretét s a kik a kedves karácsonyi ünnepélyeket látták, bennök gyönyörködtek.

Sajnálattal kell jelentenem, hogy tek. Göbel János György nyug. igazgató ur a választmányi tagságról lemondott. Kedves kötelességet teljesített tén azzal, hogy a távozó derék tanfőruinak az egyesület őszinte köszönetét tolmácsolom azon buzgó ügyszereteért és jóindulatáért, melylyel az ovoda szellemi és anyagi jólétét mindenkor előmozdítani törekedett.

Ezekben iparkodtam m. t. közgyűlés gyenge erőmhez képest egyesületünk egy évi működését nagyon is egyszerű szavakban megvilágítani.

Mielőtt befejezem szerény jelentésemet, engedje meg a mélyen tisztelt közgyűlés, hogy köszönetet mondjak főtisztelendő elnök úrnak, hogy szerény munkámban eddigelé atyai jószággal, bölcs tanácsával vezettet és utbaigazítani kegyes volt. Fogadja úgy ő, mint a többi tisztviselő az egyesület mély hálaíjál önzetlen munkálkodásukért. Legyenek meggyőződve róla, hogy uttörő munkájuk után ezer áldás és örömkönyny

fakad különösen azok részéről, kiknek legdrágább kincseit, gyermeküket felkarolták és kiknek egy szép, kedves otthon biztosítottak.

Legyen ezentul is szeretet a jelszavuk; hisz Krisztus Urunk is szeretetől áhatva mondá:

„Hagyjáték a kisdöleket hozzám jönni, Mert ilyeneké a mennyeknek országa.”

## SZÍNHÁZ.

A mostani direktort már nehezen lehetne megmenteni. Elvadtotta a közönséget a sok izléstelenség s a színház ügye most rohan fölirtóztathatatlannul feléle, mint a lavina. Hogy visszaforduljon, ahhoz legalább is egy új direktor kellene. A mint halljuk, a jó Kunhegyi úr szereli is már a vitorlát, hogy egy szebb vidékre vándoroljon. Szalóki félig-meddig a jövendő direktorának képzeletét magát s a szóbeszéd szerint föl is ajánlotta Kunhegyinek a tükári állást. — Kedden és szerdán pedig egy másik direktor-jelölt bilincselte le a közönséget élvezetes játékaival: *Berki Ferenc*, előbb az aradi, később a marosvásárhelyi színtársulat tagja.

Kedden Gárdonyi Géza kítettő darabját, a magyar lélek, a magyar paraszt észjárásának kítettő, idyllikus szép rajzát, „A bor-t adták. Hiszen nem is annyira színmű az egész, mint inkább rajz: lélekrajz. És hogy Berki kítettően rajzolta le Baracs Imrét, azt őszintén és örömmel ismerjük el. Megjelenése szympatikus, imponáló, a mellett igaz színész, művész, a ki egész lelkével behelyezkedik az eljátszandó szerepbe. Ismeri a népet, annak minden jó és rossz tulajdonságát, jó, magyaros, fejérvári akcentusa megkíméli fülünket azoktól az idegen, újmagyar botlásoktól, a mibe egy-egy előadásnál százszor is ütközünk. Szóval a Baracs Imre szép szerepe méltó előadóhoz jutott, a mi nagy élvezetet szerzett a közönségnek. Mellette *Szarvasy Marika* (Baracs felesége) szerepe is szintén elég jól sikerült. *Kovács* a Göré Gábor személyesítője, de különösen *Szalóki* a Durbints sógor szerepében sokszor kacajra indította a gyér közönséget. Mert hogy a közönség csak kongott a nagy ürességben, azt talán mondanunk sem kell. Minden második-harmadik sorba jutott egy-két ember. És hogy a direktor ebben is a legtöbb baj okozója, az is természetes. A közönség jóformán csak kedden vett tudomást az előadandó darabokról. A színház üres volt és mégis délelőtt 11 órákor a kasszána „elfogytak” már a jegyek és ismét csak „másutt” lehetett hozzájutni, a mihez — a mit már néhányan megmondottunk — a közönség jó részének minc hajlandósága. Aztán a direktor mindjárt bérletszünetet csinált, a mivel úgy járt, mint az a bizonyos szarka.

Szerdán az „Aranymember” került színre s a főszerepet, Timárét ismét *Berki* alakította pompás, lebilincselő előadással, a melynek minden részletét érdemes volt figyelemmel kísérni. Kapott is tapsot bőven attól a kis közönségtől, a mely a tegnapihoz képest megduplázódott ugyan, de hogy mégis nagyon csekély volt, szomorúan konstataljuk. *Kovács* ha nem is remekelt, de megálta helyét a *Brazovics* szerepében. *Szabóné* tulzolt, ott is nevetetni akart, a hol nem volt rá szükség. *Szarvasy* Ilona különösen a végső jelenetek próbára tevő alakításában meglepően játszott. *Nagy* Marikának nehezeze esett a *Timea* szerepe, *Molnár* Bella meg úgy nyafogott, hogy a közönség a fülét is kénytelen volt betartani, miután szemével már úgyis a magasabb szintájon levő helyeket kereste. Hogy *Kristyán Tóder* szerepe *Szalókinak*, a konikusnak jutott, a társulat nagy szegénységére vall. B.

4236|1903.

## Árlejtési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város hatósága által a város határában és kezelése alatt álló sornpókon kívüli utaknak 1903. évben leendő fenntartásukra szükséges fedenyagok termelése és szállítása hat kimutatás alapján külön-külön árlejtés

tésen vállalatba adadni határozatván, ezen árlejtés 1903. évi martius hó 22-én délelőtt 9 órákor a városbáz nagytérben a megállapított feltételek alapján fog megtartatni s erre vállalkozók meghivatnak.

Az I. számú kimutatás szerint:

- a) moóri utra . . . . . 140 kp,  
b) iszka-sztyörgyri utra . . . . . 10 kp,  
c) Kereszt töltésre . . . . . 40 kp,

összesen . 190 kp. rostált kavics

Termelése és szállításának együttes kikialtási ára 1168 kor.; bánatpénz, mely óvadéku szolgál 117 korona teendő le.

A II-ik számú kimutatás szerint:

- a) Zámolyi utra . . . . . 160 kp,  
b) Kis-kuti utra . . . . . 30 kp,

összesen: 190 kp. rostált kavics.

Termelés és szállításának együttes kikialtási ára 1444 kor.; bánatpénz, mely óvadéku szolgál 144 korona teendő le.

A III-ik számú kimutatás szerint:

- a) Székesfehérvári-érdi utra . . . . . 150 kp,  
b) Borjúkúti utra . . . . . 26 kp,

összesen: 176 kp. tortko.

Termelés és szállításának együttes kikialtási ára 1548 kor. 80 fillér.; bánatpénz, mely óvadéku szolgál 155 korona teendő le.

A IV-ik számú kimutatás szerint:

- a) Seregélyesi utra . . . . . 180 kp,  
b) Adonyi utra . . . . . 50 kp,

összesen: 230 kp. tortko.

Termelése és szállításának együttes kikialtási ára 2118 kor.; bánatpénz, mely óvadéku szolgál 212 korona teendő le.

Az V-ik számú kimutatás szerint:

- a) Sárkereszturi utra . . . . . 180 kp. tortko

Termelése és szállításának kikialtási ára 2160 kor.; bánatpénz, mely óvadéku szolgál 216 korona teendő le.

A VI-ik számú kimutatás szerint:

- a) Csikvári utra . . . . . 210 kp,  
b) Urhídi utra . . . . . 40 kp,  
c) Táczai utra . . . . . 35 kp,

összesen: 292 kp. tortko.

Termelése és szállításának együttes kikialtási ára 3270 kor. 40 fillér.; bánatpénz, mely óvadéku szolgál 327 korona teendő le.

Az elvállalt munkákat vállalkozók által 1903 évi szeptember hó 30-ig mulhatatlanul befejezendő. Székesfehérvárott, 1903. évi martius hó 16-án,

Polczer Péter s. k.

gazd. tanácsos.

## Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.



Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (három mind kúszó természetű) mert a gyökeiben ha megoszlik, természetem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol legyenek

alkalmas faokat ültettek, azok azonban elhatják húszhat az egész növényzet idején a legkiválóbb minőségű és más édes szőlőkkel.

A szőlő használatban mindent megterem a minőség oly ház, melynek fa a mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszre anélkül, hogy legkevésbé helyet is el foglalna az egyébre használható részekből. Ez a legáltalásabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretelének vo. alkosó művés (tanymű) határozott házának ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy leveleczkén megadja. Értelmelt első szőlőlugast ültessünk. Hely: Kécska, u. p. Székelyud.